

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-393-4-27>

**PROJECT ACTIVITY IN THE CONTEXT
OF A FULL-SCALE WAR**

**ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ**

Skytska A. A.

*Student of the 1st year
of the Master's Degree
Lviv Polytechnic National University
Lviv, Ukraine*

Скицька А. А.

*студентка I курсу магістратури
Національний університет
«Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

Повномасштабне вторгнення спричинило негативний вплив на культурну спадщину України. Особливо, під загрозою тотального знищення та руйнації перебуває значна частина історико-культурних пам'яток, що знаходяться в прифронтових областях.

У Міністерстві культури та інформполітики підраховали: за період з 24 лютого 2022 по 25 червня 2023 пошкоджено або зруйновані 664 об'єкти культурної спадщини України. З них пам'ятки архітектури – 211 об'єктів, архітектури й містобудування – 186, історії – 179, історії монументального мистецтва – 18, містобудування і монументального мистецтва – 17, археології – 16 [1]. Знищення пам'яток агресором несе за собою не тільки матеріальну руйнацію середовища, а насамперед символічну. Загарбницька тактика ворога спрямована на стирання з міжнародної арени духовно-культурної спадщини України та знецінення історичного надбання, оскільки воно є свідченням національної ідентичності та підтвердженням права на власну державність. Тому питанню охорони та відновленню культурних цінностей має приділятися першочергова увага.

Починаючи із 2014 року культурні об'єкти України зазнають руйнувань в результаті бойових дій. Є відомості про завдану шкоду численним пам'яткам історії та археології на початку війни на Сході України – у Донецьку розграбовані музей Другої світової війни та центр сучасного мистецтва «Ізоляція», зруйновано внаслідок обстрілів меморіальний комплекс «Савур-Могила» [2]. У перші дні повномасштабного вторгнення у 2022 році на Київщині було спалено Іванківський історико-краєзнавчий музей, в якому зберігалися твори М. Примаченко; було зруйновано архів-бібліотеку Фонду В.Чорновола у с. Лісова Буча; знищено Національний літературно-меморіальний музей Г.Сковороди у с. Сковородинівка на Харківщині. Найбільших руйнувань зазнали об'єкти архітектури, евакуація

яких є неможливою, через близьке розміщення до лінії фронту та монументальність. Серед найвідоміших є Святогірська лавра на Донеччині, Троїцько-Іллінський та Єлецький Успенський монастирі Чернігова, Воронцовський палац в Одесі [3].

Проблему захисту об'єктів матеріальної культурної спадщини важко вирішити, оскільки фізичне перенесення деяких об'єктів є неможливим. Проте процеси відновлення стають дедалі популярнішою темою в суспільному просторі України. На сьогодні, до загального руху відновлення культурних цінностей залучаються не лише локальні організації, а й міжнародні партнери. Активним явищем є розробка концептуальних проєктів серед студентів вищих навчальних закладів. Ініціатива підтримується закордонними організаторами мистецьких конкурсів та заходів для популяризації проблеми за межами України, тому проєктування та реставрація стало поширеною темою серед свідомої української молоді.

Поширення інформації та популяризація за допомогою концептуальних проєктів відновлення маловідомих культурних пам'яток в прифронтових регіонах може допомогти отримати необхідне фінансування для реставрації та охорони мистецького надбання.

Також важливим аспектом в проєктування реставраційних студентських проєктів є ментальна складова. Формування широкої проєктної бази для відновлення зруйнованої спадщини країни слугує фундаментом для розвитку економіки України після перемоги, що надає психологічну стабільність.

Отже, проаналізувавши вплив військової агресії на культурну матеріальну спадщину України, можна зробити висновок, що проєктна діяльність спрямована на відбудову та реставрацію постраждалих в наслідок війни пам'яток є невід'ємним чинником загального суспільного процесу відновлення державності, спрямованим на стабілізацію економічної ситуації в країні та ґрунтовним символом незламності та духовної сили українців.

Література:

1. Вісімнадцять пам'яток архітектури, які знищила росія: Веб-сайт. URL: <https://rubryka.com/article/18-pamyatok-arhitektury-yaki-zrujnuvala-rosiya/> (дата звернення 08.02.2024)
2. Культурна спадщина під впливом збройного конфлікту в Україні. Вмклики та випадки: Веб-сайт. URL: <https://www.prostir.ua/?news=kulturna-spadschyna-pid-vplyvom-zbrojnoho-konfliktuv-ukrajini-vyklyky-ta-vidpovidy#Text> (дата звернення 07.02.2024)
3. Кудьтурні злочини. Веб-сайт. URL: <https://culturecrimes.mkip.gov.ua/#Text> (дата звернення 07.02.2024)